

en compte que els gots no es van consolidar en el Centre i Oest hispànics fins a data posterior al temps en què dominaven ja a Catalunya i en el Migdia de França: mentrestant la *í* llatina ja s'havia allunyat massa del timbre de la *í* germànica, perquè aquesta en seguís l'evolució, com ho feia al començament. És clar que també es podria admetre que el mot vagi passar al llatí vulgar des del germ. occidental primitiu, que en català s'hi vagi sumar més tard la influència del gòtic i el fràncic, i en castellà, essent menys robust en la fase antiga de llatí vulgar, es vagi adaptar després al vocalisme del gòtic.

DERIV.: Veg. supra *trasques* etc. *Tresc* men. (com en oc. ant., supra). *Tresca* 'mena de dansa' [fi S. XIV]: no hi ha cap raó en absolut per a la definició «dansa italiana» que proposa *AlcM*, ni en el text de la documentació que en donen abundantment el *DAG.* i *AlcM*, ni en el to de la cosa (terme amb forta càrrega afectiva el nostre, com mostren els textos de Turmeda i germania mallorquina), ni en les dates i freqüència respectiva en les diverses llengües: la primera documentació, de molt, és en *Poema de Sta. Fe*, oc. merid. (amb al·lusions a Aran i als Pirineus, quasi català), fr. ant. *tresche* etc.: doncs, mot comú a tota la Romània des dels orígens (car també el cast. *trisca* apareix ja a m. S. XIII en l'*Alexandre*).

Té un ús ben peculiar en la dita rimada «la *tresca* i la *verdesca*», tan antiga, i proverbial com ho mostra el seu caràcter formulari. Al·lusió a la *verdesca* (*DECat.* II, 224, n. 5) = fr. ant. *bretesche* 'lloc de combat decisiu en una fortificació'; és clar que ací amb alteració de la forma cat. *bertesca* (paralela a *brigada/bergada*) sota influència de *verdura*, *verdall*, per a coses esvalotades. Havia de ser frase encunyada, entre nosaltres, des de temps immemorial. A les dades que ja dóna *AlcM*, afegim la de Turmeda (*Profecies*, a. 1407); que hi juga ardidament, restituint-la a la seva idea mare, pel procediment retòric de la *figura etymologica*: «sobre la torre, / prè la *verdesca*, / serà la *tresca* / de la batalla». Ell ja sentia venir el desastre de la guerra civil mallorquina, fomentada pels maquiavèlics reis forasters Trastàmars.

Després, al poble mall. agermanat li faran pagar cara la por passada pels senyors: «Joan Balaguer --- gran sermonador --- de la germania, i may s'apartava de dir mal del senyor Virrey y dels hòmens d'honor, y sermonava la *tresca* y la *verdesca* ---», «Miquel Alquer --- grandíssim sermonador de --- la *tresca* y la *verdesca* --- ya anava en mostras y avlots», «Mateu Veny --- príncep dels sermonadors --- recitava la *tresca* y la *verdesca* ---» (Quadrado, *Germanies*, *AlcM*).

Altrament també usaren *tresca* en llur estil i llengua els nostres «Meistersinger», en el sentit de compromisos i tripijocs amorosos: «que gens no-m moch del compàs que teniu, / ni del que feu quan sou en qualque *tresca*», Masdovelles. En plural *tresques* 'trescades' encara s'usa a Mall. i Men. (*AlcM*). I ha tingut curs en els Pirineus. Quan Mn. Cinto es preparava per cantar Canigó, «recórrer la vall d'Incles [Andorra], des de Soldeu, fou l'objectiu d'aquelles *tres-*

ques» (Casacuberta, extractant els papers del poeta, a. 1883, en *Exc. i Sojorns de Verd. en Pir.*, p. 89, i novament p. 91).

Trescada. *Trescador* (*DAG.*) 'home caminador' (Pna. Vic), 'forat per on van i vénen les abelles'. I, partint de *trescar* o *entrescar*, que és una altra mena de 'batre' en forma dura i colpadora: *trescador* 'instrument de ferro que usen els fusters per a les dents de les serres' (definició tècnica barcelonina en el *DAG.*); el nom d'instrument *trescador*, que en la variant *entrescador* ja trobem en S. XIV, en un inv. ross. de casa d'un fuster: «una palústria, un *entrescador*, 15 tribes ---» a. 1397 (*InvLC* per a il·lustració, veg. *palústria*; i d'això, a *PALA*).

Tresques: «per aquells paratges jo no hi sabia les *tresques*» és llengua comú de tota mena de pagesos, muntanyencs i excursionistes en tot el cat. or., encara que en aquesta forma clara no vagi ser recollit fins a VCatalà (1906): «recordà lo que li havia dit en Matias d'aquelles *tresques* de tan mal pujar» (*Solitud*, 132); i és que s'hi ha estès bastant la pronúncia dissimilada *təskə̀rəs* (que ja registraren Belv. i Lab. amb la mala grafia *tasquera* i la pitjor, vaguíssim, definició «guarida, manida, mansio»); encara Fontserè se l'anotava al marge del seu *DOrt.*: així ho escrivia també MrnVayreda, si bé amb excellent, apropiadíssim ús semàntic i fraseològic del mot: «enfonsant-me en les marrades difícils i emboscades de Matacans: l'afany d'avançar camí me'n féu perdre, perquè no coneixent bé les *tasques* topava ab vedrunes inacessibles, allà on creya que 'l terreno era llis» (*Puny.*, I, XXII, 344 (266)). *Tresquejar* (Pons Mass., *Auca*, 286). Per a *entrescar*, *entrescada* (i *entrisclar?*), veg. supra.

CPT.: *Trescadits* mall. *Trescalamena* mall. 'afany, manifestació, bellugueig atrafegat': «Si amb tanta *trescalamena* / com jo duc, no puc surar, / ni me sé desllepissar / per bé que faç la serena / ---», PdAPenya (*Po. Pop.*, p. 68); «la publicació d'aquestes obres, y la *trescalamena* que havíem moguda per conseguir que l'Estat subvencionàs dita publicació ---», AMAlcover (*BDLC* II, 401), pron. *təskə̀ləmə̀nə* segons *AlcM*; però no estic conforme que l'etim. en sigui incerta ni que vingui (ben insubstancialment) de la idea de 'recórrer la mina': no és la 'mina', sinó la *mena*, per bé que en el sentit de 'mineral', que els meners baten durament a cops de mall o d'escoda: de *trescar* en el sentit etimològic, germànic, de 'batre, piconar'. *Trescapous* 'cercapous' mall.

No pertoca a aquest dicci. pronunciar-se a fons sobre el problema de l'oc. ant. *trescamp* «terre inculte, friche», que no crec que s'estengui fins al nostre domini (a desgrat d'alguna vaga reminiscència toponímica): s'estén fins a Poitou i Ile d'Elle *tréchain* «terrain qui n'est pas cultivé», Vendée *trechèn* 'terra artilgada de poc'. Tot i el respecte que em mereixen Jüd (nota breu en *VRom.* III, 333n.) i Gamillscheg (*Rom. Germ.* I, 193), no em sembla que vagin bé, en veure-hi: aquell un cpt. de *camp* amb numeral TRES, o de EXTRA (car probt. el pavese *stracamps* «campo in riposo» està per **trascamp* amb metàtesi —cf. *traspontin*/